

Jezus' lijden is niet ons lijden

Preek over Lucas 22:61, 62

Te lezen: Lucas 22:54-62
23 maart 1975

Het lijden van Jezus is niet te vergelijken met het lijden dat u en mij kan treffen. Wat dit betreft vergissen we ons heel gemakkelijk wanneer we de lijdensgeschiedenissen uit de evangeliën lezen. Vóór je door hebt wat je doet, denk je: Hier heb ik uit eigen ervaring óók weet van. Ik begrijp bij benadering wat het voor Jezus geweest moet zijn. Jezus in zijn lijden is één van de onzen.

Het spreekt zo aan, wanneer je leest dat Jezus na zijn gevangenneming door zijn vrienden alleen gelaten wordt. Waarom spreekt dit zo aan? Omdat we uit eigen ervaring allen wel weten wat het is, om door vrienden alleen gelaten te worden. Het ontroert ons zo, wanneer we horen hoe Jezus in het hogepriesterlijk paleis vals beschuldigd wordt, hoe Petrus hem verloochent, hoe de massa Barabbas verkiest boven Jezus.

Waarom ontroert dit zo? Ieder weet wel wat het is, om iets in je schoenen geschoven te krijgen wat je niet gedaan hebt. Of om door mensen verworpen te worden.

Een voorganger die de bespottung, de geseling en de kruisiging van Jezus in aangrijpende woorden schildert, kan rekenen op tranen in de ogen van menig kerkganger. Het grijpt zo gemakkelijk aan. Het raakt zo gemakkelijk aan wat ieder mens in zijn eigen leven heeft meegemaakt. Ieder mens weet wel wat lijden is. Velen hebben nachten gewaakt aan een smartelijk sterfbed. Wie heeft op de televisie nooit de beelden gezien van het hartverscheurend onrecht dat mensen elkaar aan doen?

We moeten in de lijdenstijd geweldig oppassen.

Jezus in zijn lijden en sterven lijkt helemaal één van ons te zijn. Wij lijken in ons eigen lijden en in onze eigen dood zo dicht bij Jezus te staan.

Vergist u zich niet!

We zijn niet vlakbij Jezus, wanneer hij lijdt en sterft. Toen Jezus de lijdensweg betrad, vluchtten de discipelen van hem weg. Dit is typerend: Jezus is in zijn lijden volstrekt van mensen verlaten.

Volstrekt alleen staat Jezus voor Kajafas en Pilatus.

Volstrekt alleen hangt hij aan het kruis.

Niemand van zijn vrienden is bij hem, om met hem mee te voelen, om hem te troosten. 'Ze wilden het niet, ze durfden het niet', zegt u. Ik zeg u: 'Ze konden het niet'. Niemand kon Jezus in zijn lijden gezelschap houden.

Dit moet ons bewaren voor een sentimentele Goede Vrijdag-stemming.

Wanneer iemand tranen in de ogen heeft, omdat hij het allemaal zo erg voor Jezus vindt, heeft hij er niets van begrepen.

Niemand is in staat te zeggen: Wat erg voor Jezus!

Omdat niemand kon weten hoe erg het was. We staan er wat dat betreft buiten. Jezus is door zijn discipelen en door ons alleen gelaten. We kunnen hem niet volgen. Petrus

heeft het serieus gewild: Jezus op zijn lijdensweg te volgen en gezelschap te houden. Ook hij redde het niet. 'Hij volgde van verre', lezen we. Ook hij moest op een afstand blijven.

Het lijden van Jezus is ten diepste een ander lijden dan ons lijden.

Dat ontdek je wanneer je de geschiedenis kent over de verloochening van Petrus.

Wanneer je dit verhaal op je laat inwerken, moet je erkennen: Het lijden van Jezus is enig in zijn soort. In zijn lijden doet Jezus iets, wat geen mens doen kan.

In deze geschiedenis staat Jezus voor Kajafas terecht. Hij wordt beschuldigd.

Soldaten slaan hem in het gezicht, zoals Mattheüs vertelt.

Dwars door de beschuldigingen die van voren, van de tafel van zijn rechters, komen, hoort Jezus iets dat van achteren komt. Te midden van alle officiële aanklachten vangt Jezus een geluid op dat van achteren, uit de binnenplaats komt. Het komt weg bij het vuur waaraan Jan en alleman zich staat te warmen: 'Ik ken die mens niet!'

Midden in zijn lijden draait Jezus zich dan om. Hij maakt zich voor een ogenblik los uit de confrontatie met zijn rechters. De aanklachten, de bespottings, de slagen

houden hem niet gevangen. Hij draait zich om en kijkt Petrus aan. Midden in zijn

lijden heeft Jezus volle aandacht voor Petrus. Dit is het unieke in Jezus' lijden: In zijn lijden bewaart Jezus de gemeenschap met zijn vrienden. Ze hebben hem verlaten.

Petrus heeft hem zojuist verloochend. Maar Jezus bewaart de gemeenschap. Hij kijkt Petrus aan.

Welk mens lijdt zo in gemeenschap? Is het met u en mij niet zo gesteld, dat het lijden ons isoleert uit alle gemeenschap, ons op onszelf terugwerpt?

Wie op bezoek is bij mensen die ernstig ziek zijn, of bij mensen die gebukt gaan onder verdriet en problemen, of bij mensen die de dood al in het gezicht zien, merkt dat de wereld van deze mensen klein is geworden.

Dikwijls kun je met hen alleen praten over de pijn en het verdriet. Alles wat daarbuiten ligt, ligt buiten hun bereik. Ze kunnen er niet meer bij. Ze hebben aan zichzelf de handen vol.

Hoe vaak hoor je dat niet uit de mond van iemand die echt lijdt: Laat me maar alleen! Ieder mens is me teveel! Ik heb aan mezelf al meer dan genoeg!

Lijden vereenzaamt. De lijdende mens wordt op zichzelf teruggeworpen. Hij maakt zich los uit alle banden, hij kruipt in zijn eenzaamheid als een vogel die voelt dat hij gaat sterven.

Dit is het unieke in Jezus' lijden: Midden in zijn lijden draait Jezus zich om en kijkt Petrus aan. Het lijden heeft hem niet eenzaam op zichzelf teruggeworpen. Het lijden heeft zijn wereld niet klein gemaakt. Zijn blik, zijn aandacht, zijn gemeenschap reikt midden in zijn lijden tot Petrus.

In vergelijking met ons gaat het bij Jezus precies andersom: Wanneer wij lijden, moeten anderen de gemeenschap met ons bewaren.

Ze komen op bezoek, ze schrijven een hartelijke brief. Wanneer het christenen zijn, dragen ze ons op in het gebed. Het zijn de anderen die ons in ons lijden in de

gemeenschap bewaren.

Bij Jezus is het precies andersom: In zijn lijden bewaart Jezus zelf de gemeenschap met de anderen.

De discipelen hebben hem verlaten. Petrus heeft hem verloochend. Maar Jezus draait zich om en kijkt hem aan. In zijn lijden bewaart Jezus zelf de gemeenschap met degenen die hem verlaten en verloochenen.

Hiermee raken we de kern van Jezus' lijden. Hij bewaart en herstelt in zijn lijden de gemeenschap met allen die hem en zijn vader verlaten hebben.

Petrus had Jezus verloochend. De lijdende Jezus sluit Petrus in zijn hart. Inclusief Petrus' verloochening! Jezus kijkt hem aan. In zijn lijden houdt Jezus de hand vast van Petrus die hem had losgelaten.

De discipelen hadden Jezus verlaten. Maar in zijn lijden houdt Jezus hen in zijn gemeenschap, inclusief hun vlucht!

De moordenaar aan het kruis, naast Jezus, had eens de band met God verbroken. Toen hij zich vergreep aan het leven van zijn medemensen. De lijdende Jezus herstelt deze band. 'Heden zult gij met mij in het paradijs zijn'.

Aan het kruis houdt Jezus zelfs zijn eigen moordenaars in de gemeenschap met zichzelf en met zijn vader. Hij drukt hen aan zijn hart, zoals ze zijn als moordenaars, 'Vader vergeef het hun'.

Dit is voor ons onvoorstelbaar: In het lijden dat mensen hem aandoen houdt Jezus hen vast, met geweld hadden zij zich proberen los te maken van Jezus, zich los te scheuren uit de gemeenschap met God. Maar in liefde houdt Jezus hen in zijn hart gesloten.

Mét al hun boosheid. Mét hun spot. Mét de slagen waarmee ze hem aan het kruis nagelen.

Hiermee verzoent Jezus die boosheid. En die spot. En die (hamer)slagen. In zijn lijden houdt Jezus de band met de mensen, die dezelfde band hebben verbroken, vast. Hij heelt daarna die verbroken gemeenschap.

Wij hebben vanmorgen het eigene van Jezus' lijden scherp in het oog gekregen. Zijn lijden is Heiland-lijden. In het woordje Heiland zit ons woordje 'heel'. Wanneer Jezus lijdt, lijdt hij niet zoals u en ik dan lijden. Hij lijdt als Heiland, de Heelmaker. In zijn lijden maakt hij de verbroken band met God weer heel. Stervend sluit hij zijn moordenaars in zijn hart. Daar zijn u en ik ook bij. Aan het kruis herstelt hij de gemeenschap die wij hadden verbroken.

Amen.